

АНТИБАКТЕРІАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ДЕЯКИХ ВИЩИХ РОСЛИН

Зябікіна Л.П., Кенез Д.М.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна

На сучасному етапі біологічні науки продовжують збагачуватись інформацією про широке антибактеріальне значення рослинних речовин у житті людини і незважаючи на бурхливий розвиток хімії та зростання кількості нових, дедалі ефективніших синтетичних лікарських препаратів та антибіотиків, лікарські рослини продовжують займати значне місце в арсеналі лікувальних та профілактичних засобів. Недостатньо вивченою на сьогоднішній день залишається дія біологічно активних речовин рослинного походження дикорослих вищих рослин. Серед дикорослих видів близько 1/3 займають лікарські рослини. Близько 45% всіх лікарських препаратів виготовляється з рослинної сировини, тому залишається актуальною тема пошуку нових рослинних джерел протимікробних засобів.

До природних біологічно активних речовин (БАР), що мають протимікробну дію, належать рослинні антибіотики, фітонциди, ефірні олії, бальзами, смоли, дубильні речовини, органічні кислоти, алкалоїди, глікозиди. Вони краще засвоюються макроорганізмом, не викликають побічних дій і позитивно впливають на стан здоров'я в цілому. Тому пошук або ж підтвердження вже давно відомих антибактеріальних, лікувальних властивостей рослин є важливим аспектом прогресу і розвитку. Відомо, що представники роду Цитрус, зокрема *Poncirus trifoliata* L. та лимон європейський володіють антибактеріальними та деякими протигрибковими властивостями. Високу бактеріостатичну і фунгістатичну активність проявляє лимонна ефірна олія. На сьогодні, ефірні олії цитрусових широко застосовують у різних галузях промисловості та в медицині. В народній медицині їх використовують для підняття тонуусу, як загальнозміцнюючий засіб і як природний антисептик.

Ще один представник лікарських рослин – *Ocimum basilicum*, містить ефірні олії, що мають виражену бактерицидну дію проти багатьох патогенних мікроорганізмів: стафілококів, колі бактерій, збудників тифу тощо. Тому рослину застосовують у разі інфекційно-запальних захворювань сечовидільних та дихальних шляхів.

Однією з властивостей БАР рослинного походження, яка мотивує їх застосування в якості альтернативи класичним антимікробним засобам, є протимікробна дія на поліантибіотикорезистентні штами мікроорганізмів.

Метою подальших досліджень є встановлення та порівняння спектру протимікробних властивостей настоянок лікарських рослин Карпатського регіону для формування резерву нових джерел протимікробних засобів, одними з яких можуть бути екстракти з рослин.